

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat bereda bland annat finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1996/97:80 om verksamheten i Europeiska unionen under år 1996 jämte de motioner som väckts med anledning av skrivelsen. Finansutskottet har även beretts tillfälle att yttra sig över de motioner från allmänna motionstiden vilka utrikesutskottet avser att behandla i betänkandet med anledning av regeringens skrivelse. Finansutskottet yttrar sig över skrivelsen och motionerna i de delar de berör utskottets ämnesområde.

Finansutskottet föreslår att utrikesutskottet avstyrker de i yttrandet behandlade motionsyrkandena.

Regeringens skrivelse

Enligt riksdagsordningen 10 kap. 1 § skall regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen samt varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Årets skrivelse, som rör verksamheten under år 1996, behandlar Europeiska unionens övergripande utveckling, det ekonomiska och sociala samarbetet, unionens förbindelser med omvärlden, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner, svenska språket och rekrytering av svenskar.

Motionsyrkandena

Motioner med anledning av skrivelse 80

1996/97:U11 av Bengt Hurtig m.fl. (v) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen bör agera för en genomgripande förändring av unionens ekonomiska politik,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det oacceptabla tillvägagångssättet vid ingåendet av stabilitets- och tillväxtpakten,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det förberedande arbetet för det alternativ som innebär att Sverige står utanför EMU:s tredje steg,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om initiativ för förändring av grundvillkoren för EMU,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regleringen av den offentliga upphandlingen bara behöver styras av WTO-regler,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det i skrivelsen borde ha markerats att det är riksdag och regering som i Sverige avgör storleken på den offentliga sektorn,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en utredning om hur den offentliga sektorns ekonomi påverkats av EU-medlemskapet,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av en rådgivande folkomröstning om svenskt deltagande i EMU:s tredje steg.

1996/97:U12 av Bodil Francke Ohlsson m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en folkomröstning skall avgöra om Sverige skall gå med i EMU,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen bör återkomma med en redovisning av de faktiska kostnaderna för EU-medlemskapet.

1996/97:U14 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelarna med ett svenskt medlemskap i EMU från 1999.

Motioner från allmänna motionstiden

1996/97:U515 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Regionkommitténs sekretariat och budget ej skall vara delade med Ekonomiska och sociala kommittén utan vara fristående.

1996/97:U516 av Bengt-Ola Rytter (s) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den bör verka för att valutaunionen tas upp vid regeringskonferensen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall förbehålla sig rätten till att stå utanför EMU,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den bör verka för att EU omprövar sin extrema stabiliseringsinriktning.

EMU samt ekonomisk politik*Skrivelsen*

I skrivelsen redogörs för EMU-processen under 1996. Under året dominerades denna av tre frågor:

- förhållandet mellan EU-länder som deltar i valutaunionen och de länder som står utanför,
- säkerställandet av budgetdisciplin i den tredje etappen (stabilitetspakten) och
- eurons legala status.

Vidare redogörs bland annat för Sveriges agerande i EMU-frågan under 1996 samt verksamheten i Europeiska monetära institutet.

När det gäller sysselsättningsfrågan var denna, enligt regeringens skrivelse, under år 1996 föremål för intensivt arbete i EU, dels inom ramen för regeringskonferensen, dels i det reguljära rådsarbetet.

Motionerna

Ett par motioner tar upp frågor om EMU och den ekonomiska politiken.

I motion U516 av Bengt-Ola Rytting (s) föreslås att regeringen bör verka för att valutaunionen tas upp vid regeringskonferensen. Enligt motionären bör inte frågan ställas utanför dagordningen vid regeringskonferensen, även om detta är avsikten (yrkande 4). Vidare bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att Sverige skall förbehålla sig rätten till att stå utanför EMU (yrkande 5).

Enligt motion U11 av Bengt Hurtig m.fl. (v) är det ännu inte för sent att inom regeringskonferensen eller i förberedelsearbetet ta upp frågan om en förändring av grundvillkoren för EMU. Regeringen bör ta sådana initiativ (yrkande 6).

Enligt samma motionärer var frågan om svenskt deltagande i EMU:s tredje steg ingen framträdande fråga i riksdagsvalet 1994. Den sittande riksdagen kan inte anses ha fullt mandat att fatta beslut om denna mycket stora fråga utan att först ha förankrat beslutet i en rådgivande folkomröstning. En rådgivande folkomröstning om svenskt deltagande i EMU:s tredje steg är därför nödvändig (yrkande 15). Även Bodil Francke Ohlsson m.fl. (mp) anser i motion U12 att en folkomröstning skall avgöra om Sverige skall gå med i EMU (yrkande 1).

I motion U14 av Karl-Göran Biörnsmark m.fl. (fp) framhålls att Sverige bör vara med i det tredje steget av EMU från starten år 1999. Såväl ekonomiska som politiska skäl talar för att Sverige inte bör sitta på åskådarläktaren när den ekonomiska integrationen drivs vidare (yrkande 7).

I motion U11 (v) påpekas att enligt regeringens skrivelse skall i arbetet med att förbereda ett eventuellt svenskt deltagande i EMU:s tredje steg också

”alternativet utanförskap” belysas. Enligt motionärerna borde det vara en självklarhet att också alternativet utanförskap grundligt skall förberedas. Ett likvärdigt förberedande arbete bör göras för båda alternativen (yrkande 5).

Enligt motion U516 av Bengt-Ola Rytter (s) finns det nu en medvetenhet inom EU om att arbetslösheten måste bekämpas om EU skall vara trovärdigt hos medborgarna, men det är uppenbart att de medel som huvuddelen av medlemsländerna kan tänka sig är defensiva åtgärder. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att den bör verka för att EU omprövar sin enligt motionären extrema stabilitetsinriktning (yrkande 10).

I motion U11 (v) anförs att regeringen bör agera för en genomgripande förändring av unionens ekonomiska politik. Enligt motionärerna har sysselsättningsmålen underordnats prisstabiliteten såväl i EU som i Sverige (yrkande 3).

Vidare tas den s.k. stabilitets- och tillväxtpakten upp i motion U11 (v). Pakten innebär att Sverige vid ett beslut att stå utanför valutaunionen också fortsättningsvis skall lämna konvergensprogram vars innehåll skall motsvara de s.k. stabilitetsprogrammen för de länder som deltar i valutaunionen. Regeringens godtagande av principen om konvergensprogrammen i stabilitetspakten betyder enligt motionärerna svårigheter för riksdagen att fatta beslut om att permanent stå utanför EMU:s tredje steg. Stabilitets- och tillväxtpakten har också ingåtts utan vare sig riksdagsbeslut eller riksdagsdebatt. Ingåendet av pakten, som förmodligen för lång tid hotar att binda Sveriges ekonomiska politik, borde ha hanterats på annat sätt än bara genom viss information till finansutskottet och samråd i EU-nämnden. Tillvägagångssättet vid ingåendet av stabilitets- och tillväxtpakten är enligt motionärerna oacceptabelt (yrkande 4).

Motionärerna bakom motion U11 (v) finner det anmärkningsvärt att den svenska regeringens företrädare vid Ekofinrådets möte i juli 1996 ställde sig bakom följande rekommendation:

Framför allt rekommenderar rådet att åtgärder för budgetanpassning koncentreras till utgiftssidan, så att den offentliga sektorn och dess känslighet för makroekonomiska svängningar minskas och incitamenten för ekonomisk aktivitet och sysselsättning förbättras genom att skattetrycket på hushåll och företag begränsas så mycket som möjligt.

Enligt motionärerna borde det i skrivelsen ha markerats att det är Sveriges riksdag och regering som avgör hur stor den offentliga sektorn bör vara i Sverige (yrkande 8).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen fyller en viktig funktion. Skrivelsen utgör en del av regeringens informationsplikt gentemot riksdagen avseende samarbetet i EU. Utskottet följer också arbetet i EU på flera andra sätt, bland annat genom utfrågningar i aktuella frågor med företrädare för Regeringskansliet.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågor om EMU och dess tredje steg. Utskottet vill erinra om att i regeringens skrivelse 1995/96:30 EU:s regeringskonferens 1996 framhölls att EMU inte är tänkt att bli ett ämne vid regeringskonferensen. Utskottet avstyrkte i samband med behandlingen av skrivelsen motionsyrkanden om att Sverige vid regeringskonferensen borde ställa krav på att kunna ställa sig utanför den monetära unionen (1995/96:FiU3y).

I oktober 1995 gavs en kommitté uppdraget att utreda konsekvenserna av en eventuell svensk anslutning till den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen. Utredningen, som antog namnet EMU-utredningen, presenterade sitt betänkande, Sverige och EMU (SOU 1996:158), i november 1996. Utöver huvudbetänkandet har kommittén tagit fram 21 underlagsrapporter. Betänkandet sändes ut på remiss till en vid krets intressenter. Remissyttrandena har publicerats (Ds 1997:22). Betänkandet och remissvaren skall tjäna som underlag för regeringens och riksdagens ställningstaganden i frågan.

Utskottet har tidigare erinrat om att Sverige i medlemskapsförhandlingarna deklarerade att ett slutligt svenskt ställningstagande avseende övergången till den tredje etappen av EMU kommer att göras i ljuset av den fortsatta utvecklingen och i enlighet med fördraget. Beslutet om Sverige skall delta skall fattas av riksdagen under hösten 1997. Utskottet har inte sett anledning att förorda en annan beslutsordning (se t.ex. 1995/96:FiU1, 1995/96:FiU10, 1996/97:FiU1).

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motionerna U11 (v) yrkandena 6 och 15, U12 (mp) yrkande 1, U14 (fp) yrkande 7 samt U516 (s) yrkandena 4 och 5.

Som anförts i regeringens skrivelse innebär starten av den tredje etappen av EMU år 1999 behov av anpassningar och åtgärder oavsett om Sverige deltar i detta samarbete eller inte. För att Sverige skall ha en reell valmöjlighet vad gäller medlemskap i valutaunionen måste de praktiska förberedelserna ha kommit i gång innan riksdagen tar ställning. I augusti 1996 beslutade regeringen att det inom Finansdepartementet skulle inrättas en samordningsfunktion med uppgift att koordinera euroförberedelserna. Den första fasen av arbetet har redovisats i departementspromemorian Praktiska euroförberedelser i Sverige (Ds 1997:9). Enligt departementspromemorian skall förberedelsearbetet bedrivas på ett sätt som skapar möjligheter att delta men som inte inskränker möjligheterna att stå utanför valutaunionen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion U11 (v) yrkande 5 bör avstyrkas.

Beträffande den ekonomiska politiken vill utskottet erinra om att Sverige har prioriterat sysselsättningsfrågan högt i regeringskonferensen. Sverige har föreslagit att en särskild avdelning om sysselsättning skrivs in i fördraget. Vid chefsförhandlarmötet i september 1996 offentliggjorde Sverige ett textförslag om sysselsättning. Till Europeiska rådets möte i Dublin i december 1996 presenterade det irländska ordförandeskapet ett sammanhållet förslag till nytt fördrag. Ordförandeskapets förslag innehöll en text om sysselsättning

som har många likheter med det svenska förslaget. Bland annat föreslogs en ny avdelning i fördraget om sysselsättning.

De krav på sunda statsfinanser som ställs inom ramen för samarbetet inom EU ligger i linje med de mål som gäller för den svenska ekonomiska politiken. Den ekonomiska politiken har under de senaste åren måst inriktas på att skapa budgetbalans. Saneringen av de svenska offentliga finanserna har lett till ett markant ökat förtroende för den svenska ekonomiska politiken både i Sverige och internationellt. Offentliga finanser i balans bidrar till lägre räntor och ger utrymme för tillväxt och ökad sysselsättning.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionerna U11 (v) yrkande 3 och U516 (s) yrkande 10 bör avstyrkas.

Stabilitets- och tillväxtpakten innebär bland annat att de medlemsstater som inte deltar i valutaunionen skall lämna konvergensprogram. Regeringen presenterade i juni 1995 för första gången ett konvergensprogram. Företrädare för regeringen diskuterade programmet både i finansutskottet och i EU-nämnden. I programmet angavs att regeringen skulle göra en avstämning varje halvår med början hösten 1995. Avstämningar har gjorts i samband med propositionerna 1995/96:25 (tillväxtpropositionen), 1995/96:150 (ekonomiska vårpropositionen), 1996/97:1 (budgetpropositionen) samt 1996/97:150 (ekonomiska vårpropositionen). Riksdagen har således löpande erhållit information om Sveriges konvergensprogram.

Utskottet kan inte dela motionärernas uppfattning att stabilitets- och tillväxtpakten för lång tid hotar att binda Sveriges ekonomiska politik. Kraven på sunda statsfinanser ligger väl i linje med svensk tradition. Beträffande regeringens kontakter med riksdagen rörande stabilitets- och tillväxtpakten har utskottet inga invändningar. Regeringen har i denna fråga uppfyllt sina åtaganden enligt riksdagsordningen, och utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis redovisar avstämningarna av konvergensprogrammet för riksdagen.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion U11 (v) yrkande 4 bör avstyrkas.

Utskottet ser ingen anledning till att regeringen i skrivelsen om verksamheten i Europeiska unionen särskilt borde ha markerat självklarheten om att det är riksdag och regering som avgör hur stor den offentliga sektorn bör vara i Sverige.

Motion U11 (v) yrkande 8 bör därmed avstyrkas.

EU:s budget och återflödet till Sverige

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att EU:s budget år 1996 omfattade ca 81,9 miljarder ecu, vilket motsvarar ca 700 miljarder kronor. Den svenska avgiften uppgick enligt preliminärt utfall till 16 705 miljoner kronor. Återbetalningen till följd av den s.k. infasningsöverenskommelsen motsvarade 3 617 miljoner kronor. Nettoavgiften blev därmed 13 088 miljoner kronor. På statsbudgeten brutto-redovisas det återflöde som administreras av svenska myndigheter, dvs.

betalningarna från kommissionen redovisas på inkomsttitel, medan de utbetalningar svenska myndigheter gör på kommissionens vägnar redovisas mot anslag på statsbudgetens utgiftssida. Det är dock viktigt att påpeka att svenska myndigheter inte administrerar samtliga EU-budgetens utgifter vilka riktar sig till Sverige och alltså skulle ingå i termen återflöde. Det preliminära utfallet för inkomstsidan år 1996 uppgår till 6,9 miljarder kronor. Av detta svarade den gemensamma jordbrukspolitiken för 5,3 miljarder medan strukturfonderna svarade för 1,5 miljarder kronor. Utfallssiffran för strukturfonderna är dock något missvisande eftersom utformningen av strukturfondsbeslutet innebär att ett visst belopp görs tillgängligt för Sverige under perioden 1995–1999, men utfallen mellan de enskilda åren kan variera beroende på de beslutade programmens utformning och betalningstidpunkter. Tillgängligt belopp för hela femårsperioden motsvarar i genomsnitt 2,5 miljarder kronor per år.

Ett område där EU-budgetens utgifter inte administreras med hjälp av svenska myndigheter är forskningspolitiken. Det är mycket svårt att uttala sig om hur stor del av utgifterna som avser Sverige. Enligt en uppskattning i skrivelsen uppgår den svenska andelen till runt 700 miljoner kronor.

Motionerna

Enligt motion U11 (v) har Sveriges nettobidrag till EU blivit betydligt större än väntat. Dessutom finns avsevärda kostnader för statsförvaltningen för anpassningsarbetet till EU. En grundlig utredning av hur den offentliga sektorns ekonomi påverkats av EU-medlemskapet bör göras. En sådan utredning bör klargöra varför det planerade återflödet inte fungerar (yrkande 12).

I motion U12 (mp) framhålls att det inte görs någon komplett redovisning av hur mycket EU-medlemskapet kostar Sverige i regeringens skrivelse. För att det klart skall framgå vad det kostar Sverige att vara medlem i unionen måste även ökade administrativa kostnader och resekostnader tas med i beräkningen. Regeringen bör återkomma med en redovisning av de faktiska kostnaderna för EU-medlemskapet (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis erinra om att regeringen i skrivelsen redovisar Sveriges bidrag till EU:s budget liksom återflödet till Sverige. Som regeringen framhåller är dock inte redovisningen av EU-budgeten upplagd på ett sådant sätt att återflödet för ett enskilt land är lätt avläsbart.

Utskottet vill påpeka att återflödet till Sverige bara är *ett* mått, och inte ens det bästa, på vad Sverige får ut av medlemskapet i Europeiska unionen. Vid sidan av betydelsen av att Sverige är med och påverkar Europas framtid, har t.ex. tillgången till den inre marknaden betydelse för vår ekonomis utveckling.

Som regeringen anger i skrivelsen driver Sverige en återhållsam budgetpolitik inom EU, och förbättrad budgetdisciplin vid användningen av EU:s medel är en prioriterad fråga för Sverige. Utskottet vill erinra om att regeringen i proposition 1994/95:40 redovisade förslag till principer för budgete-

ring, redovisning och revision av de medel som Sverige betalar till respektive mottar från EU. I propositionen föreslogs att utgifter till och inkomster från EU skall bruttoredo visas i enlighet med regelverket för statliga medel. Vidare framhöll regeringen att uppföljningen av effektiviteten och efterlevnaden av EU:s regelverk måste ges hög prioritet. Riksdagen tillstyrkte de principer som regeringen förordat (bet. 1994/95:FiU5, rskr. 67).

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att någon åtgärd enligt motionärernas förslag inte är påkallad. Motionerna U11 (v) yrkande 12 och U12 (mp) yrkande 3 bör avstyrkas av utrikesutskottet.

Offentlig upphandling

Skrivelsen

EU-kommissionen presenterade i november 1996 en grönbok om offentlig upphandling. Grönboken skall stimulera till en omfattande debatt om offentlig upphandling inom EU. Därefter räknar kommissionen med att utarbeta en handlingsplan med de åtgärder som bör vidtas för att stärka regelverkets effektivitet och för att bättre uppnå gemenskapspolitikens mål på upphandlingsområdet.

Motionen

Enligt motion U11 (v) bygger grönboken om offentlig upphandling på en abstrakt idealmodell av EU:s inre marknad som är mycket långt ifrån verkligheten. Kommissionens linje innebär en extrem byråkratisk centralism. För att reglera den offentliga upphandlingen borde det i huvudsak räcka med att ansluta sig till de regler som gäller inom WTO på detta område. Detta bör ges regeringen till känna (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som vid en hearing i utskottet i mars 1997 med representanter för Regeringskansliet inhämtat information om grönboken, vill erinra om att genom undertecknandet av EES-avtalet och genom medlemskapet i Europeiska unionen har Sverige förbundit sig att genomföra EG-direktiven för offentlig upphandling. Vänsterpartiet har vid genomförandet av EG-direktiven varit mycket kritiskt till regelverket och begärt att regelverket inte skall genomföras. Riksdagen har på utskottets förslag avslagit samtliga motioner som Vänsterpartiet väckt med detta innehåll (se t.ex. bet. 1992/93:FiU5, rskr. 120).

Utskottet ser inte något skäl att frångå sitt tidigare ställningstagande och föreslår således att motion U11 (v) yrkande 7 avstyrks.

Skrivelsen

Regionkommittén består av 222 ledamöter utsedda för fyra år. Ledamöterna representerar olika regionala och lokala organ i medlemsländerna. Kommittén har en rådgivande funktion och skall konsulteras före beslut i ministerrådet eller i kommissionen.

Sverige har 12 ledamöter och 12 ersättare i kommittén. De utnämns av ministerrådet på förslag av regeringen. De svenska ledamöterna finns förtecknade i en bilaga till regeringens skrivelse.

Motionen

I motion U515 av Alf Svensson (kd) föreslås att den av Maastrichtfördraget skapade Regionkommittén ges ökat inflytande i frågor som rör dess intresseområden. Dess sekretariat och budget bör inte vara delade med Ekonomiska och sociala kommittén utan bör vara fristående (yrkande 21).

Utskottets ställningstagande

Enligt protokoll 16, som omfattas av Maastrichtfördraget, skall Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén ha en gemensam organisationsstruktur. Ekonomiska och sociala kommittén, Ecosoc, är reglerad i Romfördraget. Ledamöterna representerar arbetstagare, arbetsgivare och allmänna samhällsintressen.

När Regionkommittén inrättades fick Ekonomiska och sociala kommittén i uppdrag att administrativt organisera verksamheten. Därmed kunde man snabbt komma i gång med arbetet utan att för den skull dubblera de administrativa resurserna.

Utifrån de synpunkter finansutskottet har att företräda vill utskottet erinra om att en uppdelning av den administrativa organisationen kan vara kostnadsdrivande. Som utskottet redan påpekat driver Sverige en återhållsam budgetpolitik inom EU, och utskottet har tidigare kraftigt understrukt att uppföljningen av effektiviteten av EU:s regelverk måste ges hög prioritet (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5).

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion U515 (kd) yrkande 21 bör avstyrkas.

Stockholm den 17 april 1997

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Per-Ola Eriksson (c), Sören Lekberg (s), Lisbet Calner (s), Bo Nilsson (s), Sonja Rembo (m), Arne Kjörnsberg (s), Sonia Karlsson (s), Lennart Hedquist (m), Anne Wibble (fp), Susanne Eberstein (s), Johan Lönnroth (v), Kristina Nordström (s), Fredrik Reinfeldt (m), Mats Odell (kd), Per Bill (m) och Ronny Korsberg (mp).

1996/97:FiU3y

Avvikande meningar

1. EMU

Sonja Rembo (m), Lennart Hedquist (m), Anne Wibble (fp), Fredrik Reinfeldt (m) och Per Bill (m) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet har flera" och slutar med ""yrkandena 4 och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att det är angeläget att Sverige deltar fullt ut i EMU:s tredje fas från starten år 1999. Det skulle stärka kronan och sänka räntenivån om regeringen klargjorde sin avsikt att när konvergensvillkoren är uppfyllda föreslå att Sverige skall delta i valutaunionen från starten. Det finns också ett stort politiskt värde i att tillhöra den grupp av länder som aktivt arbetar för fortsatt integration. Möjligheten att spela en mer pådrivande och inflytelserik roll för EU:s utveckling, t.ex. i fråga om östutvidgningen, Östersjösamarbetet, miljön samt förstärkningen av fred och demokrati i Europa, ökar om vi deltar i det valutapolitiska samarbetet fullt ut.

Vad utskottet här anfört om fördelarna med ett svenskt medlemskap i EMU:s tredje fas från år 1999 bör utrikesutskottet med anledning av motion U14 (fp) yrkande 7 föreslå att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna. Motionerna U11 (v) yrkandena 6 och 15, U12 (mp) yrkande 1 samt U516 (s) yrkandena 4 och 5 bör avstyrkas.

2. Ekonomisk politik

Sonja Rembo (m), Lennart Hedquist (m), Anne Wibble (fp), Fredrik Reinfeldt (m), Mats Odell (kd) och Per Bill (m) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Beträffande den ekonomiska" och slutar med "och ökad sysselsättning" bort ha följande lydelse:

Beträffande den ekonomiska politiken och sysselsättningen vill utskottet anföra följande.

De krav på sunda statsfinanser som ställs inom ramen för samarbetet inom EU ligger enligt utskottets mening helt i linje med de mål som bör gälla för den svenska ekonomiska politiken. Enligt artikel 3a.3 i Romfördraget i dess lydelse enligt Maastrichtfördraget skall följande vägledande principer iakttagas: stabila priser, sunda offentliga finanser och monetära förhållanden samt en stabil betalningsbalans. Ekofinrådet har framför allt rekommenderat Sverige att åtgärder för budgetanpassning koncentreras till utgiftssidan, så att den offentliga sektorn och dess känslighet för makroekonomiska svängningar minskas och incitamenten för ekonomisk aktivitet och sysselsättning förbättra-

ras genom att skattetrycket på hushåll och företag begränsas så mycket som möjligt.

Enligt motion U516 (s) innebär en politik av detta slag en extrem stabilitetsinriktning. Motionären menar att medlemsländerna ägnar sig åt defensiva åtgärder för att bekämpa arbetslösheten. På liknande sätt anför i motion U11 (v) att sysselsättningsmålen underordnats prisstabiliteten i såväl EU som Sverige. Utskottet kan inte dela denna bedömning. Sysselsättningen främjas varken av stora budgetunderskott eller stora prisökningar. Tvärtom är stabila statsfinanser och låg inflation en förutsättning för en god ekonomisk utveckling. Ökad sysselsättning uppnås främst genom att nya arbetstillfällen skapas i det privata näringslivet. För att uppnå detta krävs att politiken samtidigt inriktas på sunda statsfinanser och på att underlätta för företagande och entreprenörskap. Det föreligger således ingen motsättning mellan de krav som ställs inom ramen för EU:s ekonomisk-politiska samarbete och den väg som Sverige bör välja för att samtidigt stärka de offentliga finanserna, öka tillväxten och öka sysselsättningen.

3. EMU samt ekonomisk politik

Johan Lönnroth (v) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet vill inledningsvis" och slutar med "bör därmed avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning kan regeringens skrivelse sägas ge en god översikt över vilka frågor som behandlats i unionen under år 1996. Utskottet tror dock inte att helhetsintrycket av skrivelsen skulle förlora på att också problemen med EU-medlemskapet klarare belyses.

När det gäller EMU:s tredje steg vill utskottet framhålla att Sverige inte bör bli medlem. Det är ännu inte för sent för regeringen att inom regeringskonferensen eller i förberedelsearbetet ta upp frågan om en förändring av grundvillkoren för EMU.

Utskottet vill erinra om att frågan om svenskt deltagande i EMU:s tredje steg inte var någon framträdande fråga i riksdagsvalet 1994. Ett eventuellt svenskt deltagande är en mycket stor fråga, och den sittande riksdagen kan inte anses ha fullt mandat att fatta beslut utan att först ha förankrat beslutet i en rådgivande folkomröstning. Det är därför nödvändigt med en rådgivande folkomröstning om svenskt deltagande i EMU:s tredje steg.

Vad utskottet anför om förändring av grundvillkoren för EMU och nödvändigheten av en rådgivande folkomröstning bör utrikesutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna. Motion U11 (v) yrkandena 6 och 15 bör därmed tillstyrkas. Motion U12 (mp) yrkande 1 tillgodoses därmed. Motion U516 (s) yrkandena 4 och 5 bör anses delvis bifallen. Motion U14 (fp) yrkande 7 bör avstyrkas.

Utskottet vill med kraft framhålla att det borde vara en självklarhet att också "alternativet utanförskap" grundligt skall förberedas. Frågor om t.ex. hur kronan skall försvaras och vilken ekonomisk politik som skall bedrivas måste besvaras. Det är ett grundläggande demokratiskt krav att ett likvärdigt

förberedande arbete görs för båda alternativen, att säga ja eller nej till svenskt medlemskap i EMU:s tredje steg.

Utrikesutskottet bör med bifall till motion U11 (v) yrkande 5 föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

Utskottet vill erinra om att enligt förespråkarna för svenskt medlemskap var ett viktigt argument för medlemskapet att jobben skulle bli fler. Erfarenheterna av medlemskapet i EU talar emellertid ett annat språk. Kraven på uppfyllande av konvergenskriterierna har lett till en ensidig åtstramning. I Maastrichtfördraget sägs om den gemensamma penning- och valutapolitiken att denna politik skall ha som huvudmål att upprätthålla prisstabilitet.

Sysselsättningsmålen har underordnats prisstabiliteten såväl i EU som i Sverige. Denna ensidiga ekonomiska politik är oacceptabel. Sverige bör agera för en genomgripande förändring av EU:s ekonomiska politik.

Enligt utskottets uppfattning bör utrikesutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen det anförda till känna. Det innebär att motion U11 (v) yrkande 3 bör bifallas samt att motion U516 (s) yrkande 10 bör anses delvis bifallen.

I skrivelsen meddelas att regeringen vid Europeiska rådets möte i Dublin i december 1996 ingått den s.k. stabilitets- och tillväxtpakten. Regeringen har därmed förbundit Sverige att också fortsättningsvis lämna konvergensprogram. Ett konvergensprogram innebär en förberedelse för att gå med i valutaunionen, och regeringens agerande medför svårigheter för riksdagen att fatta beslut om att permanent stå utanför EMU:s tredje steg. Detta innebär att regeringen kan ha skapat en situation där utrymmet för Sverige att föra en självständig ekonomisk politik riskerar att drastiskt minska. Utskottet vill framhålla att det är uppenbart att riksdagen borde ha beretts tillfälle att utöva ett avgörande inflytande på regeringens agerande i dessa frågor. Frågorna är ytterst centrala för möjligheten att utforma den ekonomiska politiken. Utskottets egen roll, liksom EU-nämndens, har varit alldeles för begränsad i denna viktiga fråga. Regeringens agerande vid ingåendet av stabilitets- och tillväxtpakten är oacceptabelt.

Vad utskottet anfört bör utrikesutskottet föreslå att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna. Därmed bör motion U11 (v) yrkande 4 tillstyrkas.

Utskottet vill erinra om det anmärkningsvärda faktum att den svenska regeringens företrädare vid Ekofinrådets möte i juli 1996 ställde sig bakom följande rekommendation:

Framför allt rekommenderar rådet att åtgärder för budgetanpassning koncentreras till utgiftssidan, så att den offentliga sektorn och dess känslighet för makroekonomiska svängningar minskas och incitamenten för ekonomisk aktivitet och sysselsättning förbättras genom att skattetrycket på hushåll och företag begränsas så mycket som möjligt.

Inför folkomröstningen avfärdades påståenden om att EU skulle ställa krav på den offentliga sektorns storlek inför folkomröstningen. Utskottet menar att regeringen i skrivelsen borde ha markerat att det är riksdag och regering som avgör hur stor den svenska offentliga sektorn bör vara.

Vad utskottet här anført bör utrikesutskottet föreslå riksdagen att den som sin mening ger regeringen till känna. Därmed bör motion U11 (v) yrkande 8 bifallas.

4. EMU samt ekonomisk politik

Ronny Korsberg (mp) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet vill inledningsvis" och slutar med "yrkandena 4 och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet välkomnar regeringens skrivelse. Det är viktigt att information om regeringens handlande i EU-frågan sprids i större utsträckning. För att ge en helhetsbild behövs dock också en belysning av misslyckanden och bakslag.

Enligt utskottets uppfattning bör Sverige motverka att EMU kommer till stånd. Valutaunionen är ett högriskprojekt som innebär ytterligare ett steg på vägen mot ett mer federalt EU. För svensk del hotar EMU-projektet att leda till fortsatt och tilltagande arbetslöshet samt minskat inflytande för medborgarna.

Utskottet vill erinra om att ett medlemskap i EMU i praktiken måste anses vara oåterkalleligt – det blir mycket svårt att gå ur. Frågan är så viktig att den bör bli föremål för folkomröstning.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anført om att en folkomröstning skall avgöra om Sverige skall gå med i EMU. Motion U12 (mp) yrkande 1 bör därmed tillstyrkas. Motion U11 (v) yrkande 15 tillgodoses därmed. I den utsträckning motionerna U11 (v) yrkande 6 samt U516 (s) yrkandena 4 och 5 inte är tillgodosedda bör de avstyrkas. Motion U14 (fp) yrkande 7 bör avstyrkas.

5. EU:s budget och återflödet till Sverige

Johan Lönnroth (v) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet vill inledningsvis" och slutar med "avstyrkas av utrikesutskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att enligt de siffror som redovisas i skrivelsen har Sveriges nettobidrag till EU blivit betydligt större än väntat. Någon förklaring till det begränsade återflödet ges inte. Däremot konstateras att den ökade progressiviteten i uttaget från medlemsländerna innebär att den svenska andelen av finansieringen av budgeten kan förväntas öka.

Förutom att återflödet har blivit mindre än beräknat finns det naturligtvis också avsevärda kostnader för statsförvaltningen för anpassningsarbetet till EU. Utskottet delar uppfattningen i motion U11 (v) att en grundlig utredning av hur den offentliga sektorns ekonomi påverkats av EU-medlemskapet bör göras. En sådan utredning bör också klargöra varför återflödet inte fungerar som planerat.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anført. Motion U11 (v) yrkande

6. EU:s budget och återflödet till Sverige

Ronny Korsberg (mp) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet vill inledningsvis" och slutar med "avstyrkas av utrikesutskottet" bort ha följande lydelse:

Regeringen redogör för EU:s budget i skrivelsen. Även Sveriges avgift under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen och återflödet till Sverige tas upp. Utskottet noterar dock att det inte görs någon komplett redovisning av hur mycket EU-medlemskapet kostar Sverige. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av de faktiska kostnaderna för EU-medlemskapet. För att en sådan redovisning skall vara rättvisande måste även de ökade administrativa kostnaderna och resekostnaderna för den statliga förvaltningen tas med i beräkningen.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört. Motion U12 (mp) yrkande 3 bör därmed bifallas medan yrkande 12 i motion U11 (v) bör anses vara delvis bifallet.

7. Offentlig upphandling

Johan Lönnroth (v) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Utskottet, som vid" och slutar med "yrkande 7 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inhämtat information om EU-kommissionens grönbok om offentlig upphandling vid en hearing i mars 1997 med representanter för Regeringskansliet. Enligt utskottets uppfattning bygger grönboken på en abstrakt idealmodell av EU:s inre marknad som är mycket långt ifrån verkligheten. Grönbokens påståenden om hur många miljarder medlemsstaterna förlorar på att inte följa direktiven fullt ut är absurda. Utskottet undrar om kommissionen verkligen tänkt igenom de enorma informations- och transaktionskostnader en så doktrinär politik som de föreslår skulle medföra. I huvudsak behöver regleringen av den offentliga upphandlingen bara styras av WTO-regler.

Vad utskottet anfört bör utrikesutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör motion U11 (v) yrkande 7 bifallas.

8. Regionkommittén

Mats Odell (kd) anser att den del av finansutskottets yttrande som börjar med "Enligt protokoll 16" och slutar med "21 bör avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är EU:s regionala och lokala organ uttryck för Europas kulturella, ekonomiska och politiska mångfald. Regionala och lokala organ kan tack vare sin närhet till medborgarna bidra till att subsidiaritetsprincipen uppfylls i större utsträckning och att EU:s demokratiska legiti-

mitet ökar. Dessa organs existens och agerande är därför av stor betydelse för EU:s fortsatta utveckling.

Som anförs i Kristdemokraternas motion bör därför den av Maastrichtfördraget skapade Regionkommittén ges ökat inflytande i frågor som rör dess intresseområden. Enligt Maastrichtfördraget skall Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén ha en gemensam organisationsstruktur. Utskottet delar motionärernas uppfattning att Regionkommitténs sekretariat och budget bör vara fristående. Detta är ett sätt att markera Regionkommitténs vikt. Regeringen bör verka för en sådan förändring.

Vad utskottet anfört bör utrikesutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna. Motion U515 (kd) yrkande 21 tillstyrks därmed.

Särskilt yttrande

Konvergensprogrammet

Ronny Korsberg (mp) anför:

Det konvergensprogram som regeringen överlämnade till EU i juni 1995 lade fast att Sverige för sin del avser att utöver Maastrichtfördragets konvergenskrav också öka sysselsättningen och minska miljöskulden. Målen för sysselsättning och miljö skall, enligt det svenska konvergensprogrammet, tillsammans med övriga konvergenskrav följas upp i redovisningar för riksdagen två gånger per år. I de redovisningar som hittills gjorts saknas emellertid redovisning av hur miljöskulden eller miljösituationen i sin helhet utvecklas. Inte heller i något annat sammanhang har riksdagen erhållit någon sådan redovisning från regeringen. Riksdagen saknar därför underlag för att bedöma huruvida miljömålet i det svenska konvergensprogrammet är på väg att uppfyllas eller ej. Det är djupt otillfredsställande att regeringen underlåter att följa utfästelserna i det svenska konvergensprogrammet i denna del. Miljöfrågorna skall vara en integrerad del av den ekonomiska politiken, och framtida avstämningar av konvergensprogrammet skall innehålla information om hur miljöskulden eller den samlade miljösituationen i landet utvecklas samt hur miljömålen beaktas i den förda politiken.

Till utrikesutskottet.....	1
Regeringens skrivelse	1
Motionsyrkandena	1
Motioner med anledning av skrivelse 80.....	1
Motioner från allmänna motionstiden	2
Utskottet.....	3
EMU samt ekonomisk politik.....	3
Skrivelsen	3
Motionerna	3
Utskottets ställningstagande	4
EU:s budget och återflödet till Sverige	6
Skrivelsen	6
Motionerna	7
Utskottets ställningstagande	7
Offentlig upphandling	8
Skrivelsen	8
Motionen	8
Utskottets ställningstagande	8
Regionkommittén	9
Skrivelsen	9
Motionen	9
Utskottets ställningstagande	9

Avvikande meningar

1. EMU (m, fp).....	10
2. Ekonomisk politik (m, fp, kd)	10
3. EMU samt ekonomisk politik (v).....	11
4. EMU samt ekonomisk politik (mp).....	13
5. EU:s budget och återflödet till Sverige (v).....	13
6. EU:s budget och återflödet till Sverige (mp).....	14
7. Offentlig upphandling (v).....	14
8. Regionkommittén (kd)	14

Särskilt yttrande

Konvergensprogrammet (mp)	15
---------------------------------	----